

Biała księga Francusko-Polskiej Izby Gospodarczej

Dokument wypracowany przez Komitetu ds. Klimatu CCIFP

A.	SEKTOR ELEKTROENERGETYCZNY	2
1.	Liberalizacja zasady 10H i rozwój sektora offshore energetyki wiatrowej	2
2.	Rozwiązania umożliwiające <i>cable pooling</i> oraz budowę linii bezpośrednich. Modyfikacja przepisów dot. ekspertyzy wpływu na sieć i przyspieszenie procedury wydawania warunków przyłączenia do sieci.....	2
3.	Umowy CPPA - zniesienie barier regulacyjnych.....	2
4.	Wsparcie dla magazynów energii elektrycznej	3
5.	Rezygnacja z wprowadzenia zmian dotyczących lokowania projektów PV	3
6.	Modyfikacja systemu aukcyjnego	3
7.	Wsparcie dla inwestycji w źródła wytwórcze oparte na biomasie i biogazie a w dalszej perspektywie - inwestycji wodorowych	3
8.	Stworzenie strategii i możliwości rozwoju technologii wychwytywania i składowania CO2	4
9.	Rozwój sektora energetyki jądrowej	4
10.	Zapasy i magazynowanie energii, w tym paliw płynnych	4
B.	SEKTOR PRZEMYSŁOWY.....	5
11.	Obowiązek utrzymywania zapasów węgla	5
12.	Ochrona odbiorców przemysłowych	5
13.	Wspieranie dużych odbiorców energii w ich dążeniu do większej autonomii energetycznej	5
14.	Docenianie wysiłków przedsiębiorstw w dążeniu do zwiększenia efektywności energetycznej i wdrożenia zasad gospodarki obiegu zamkniętego	5
C.	BUDOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO	6
15.	Wzrost efektywności energetycznej na drodze zmniejszenia wymaganej temperatury wody	6
16.	Zmiana systemu taryfowego	6
17.	Wzmocnienie systemu weryfikacji spełniania wymagań z zakresu efektywności energetycznej	6
D.	KONSUMENTY INDYWIDUALNI.....	7
18.	Elektryfikacja w gospodarstwach domowych.....	7
19.	Miasta, gminy, samorządy.....	7
20.	Kampanie informacyjne w partnerstwie publiczno-prywatnym	7

Rekomendowane rozwiązania i kierunki zmian:

A. SEKTOR ELEKTROENERGETYCZNY

Kwestia stabilnego dostępu do energii elektrycznej w warunkach rosnącego zapotrzebowania będzie w najbliższym czasie kluczowa tak dla odbiorców indywidualnych, jak i przemysłowych. Zaspokojenie potrzeb będzie wymagało dużej rozbudowy mocy wytwórczych, w tym przede wszystkim mocy zainstalowanych w źródłach nieemisyjnych, w modelu cechującym się większym stopniem rozproszenia niż to, z czym mieliśmy do tej pory do czynienia.

POSTULATY ZMIAN

1. Liberalizacja zasady 10H i rozwój sektora offshore energetyki wiatrowej

Liberalizacja przepisów ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych polegająca na zniesieniu zasady 10H i przyjęciu rozwiązań ułatwiających rozwój lądowej energetyki wiatrowej jest kluczowa dla odblokowania inwestycji w tym zakresie. Nowe regulacje nie powinny zawierać nieproporcjonalnych do zamierzonego celu barier regulacyjnych i sprzyjać budowie nowych jednostek wytwórczych.

Dobrym krokiem jest plan instalacji 17GW mocy wytwórczych w wietrze na Morzu Bałtyckim. Aby do 2040 roku osiągnąć cel ich budowy, potrzebne jest uproszczenie procedur związanych z procesem inwestycyjnym oraz zapewnienie (utrzymanie) odpowiedniego systemu wsparcia.

2. Rozwiązania umożliwiające *cable pooling* oraz budowę linii bezpośrednich. Modyfikacja przepisów dot. ekspertyzy wpływu na sieć i przyspieszenie procedury wydawania warunków przyłączenia do sieci

Rosnąca liczba odmów przyłączenia do sieci (m.in. z powodu przeciążenia elementów sieci, czy przekroczenia dopuszczalnego poziomu napięcia) przez operatorów to realna bariera rozwoju energetyki rozproszonej. Konieczna jest więc przyspieszenie rozbudowy i modernizacji polskich sieci elektroenergetycznych, by znieść tę barierę.

Potrzebne jest też przyjęcie rozwiązań dotyczących *cable pooling*, oraz liberalizacja przepisów dotyczących linii bezpośredniej, między innymi przez wprowadzenie jak najszerszego katalogu przypadków, w których budowa linii bezpośrednie będzie możliwa bez uprzedniej zgody Prezesa URE (pełna implementacja art. 7 Dyrektywy 2019/944; modyfikacja art. 3 pkt 11f p.e. i art. 7a p.e.).

Niezbędna wydaje się też modyfikacja przepisów nakazujących uwzględnienie w ekspertyzie wpływu przyłączanych instalacji na system elektroenergetyczny mocy przyłączeniowej morskich farm wiatrowych (art. 7 ust 8e[1] p.e.).

Skrócenie okresu oczekiwania na wydanie warunków przyłączenia źródeł OZE do sieci elektroenergetycznej również znacząco przyspieszy rozwój sektora.

3. Umowy CPPA - zniesienie barier regulacyjnych

Dyrektywa RED II nakłada na państwa członkowskie obowiązek usunięcia nieuzasadnionych barier regulacyjnych i administracyjnych w celu upowszechnienia umów CPPA. Koniecznym jest zatem przyjęcie rozwiązań z jednej strony - umożliwiających realizację projektów w modelu *on-site*, tj. z

wykorzystaniem linii bezpośredniej, z drugiej - przynoszących wymierne skutki ekonomiczne dla stron tych umów (zniesienie obowiązku uzyskania i umorzenia zielonych i białych certyfikatów, zwalnianie z podatku akcyzowego).

4. Wsparcie dla magazynów energii elektrycznej

Rozwój energetyki rozproszonej jest niemożliwy bez wykorzystania technologii magazynowania energii elektrycznej. Przy obecnych cenach zasobników energii, zastosowanie tej technologii jest nieuzasadnione ekonomicznie. Dlatego też postulowanym jest wprowadzenie systemu wsparcia dla magazynów energii elektrycznej oraz przyjęcie kompleksowych rozwiązań, które zwiększą możliwość komercyjnego świadczenia usług magazynowania energii jako źródła elastyczności systemu energetycznego. Potrzebna jest także reforma rynku bilansującego.

Warto również wprowadzić rozwiązania w zakresie wsparcia dla jednostek wytwórczych współdziałających z magazynem energii (model źródło OZE + magazyn). Przyjęte rozwiązania mogłyby stanowić odpowiedź na problemy związane z dostępnością mocy przyłączeniowych, bo przyczynią się do rozwoju energetyki rozproszonej oraz poprawy stabilności sieci elektroenergetycznej.

5. Rezygnacja z wprowadzenia zmian dotyczących lokowania projektów PV

Obecnie procedowany projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (numer z wykazu: UD369) przewiduje wprowadzenie rozwiązań, zgodnie z którymi zmiana zagospodarowania terenu dotycząca instalacji PV o mocy zainstalowanej większej niż 1 MW następuje na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W naszej ocenie rozwiązania takie znacznie utrudnią budowę projektów fotowoltaicznych (długotrwały proces uchwalania MPZP). Rekomendujemy odstępnie od zaproponowanych zmian.

6. Modyfikacja systemu aukcyjnego

Uelastycznienie regulacji w zakresie możliwości przystąpienia do aukcji przez zmodernizowane instalacje OZE (tzw. *repowering*) wydłuży ich cykl życia i w pewnym stopniu zniweluje trudności procesu poszukiwania lokalizacji.

Zasadnym wydaje się być również umożliwienie projektowemu w fazie operacyjnej przystąpienie do aukcji OZE (projekty operacyjne wytwarzające energię elektryczną przez okres do 36 miesięcy przed dniem złożenia oferty aukcyjnej).

Krokiem wspierającym rozwój sektora OZE będzie też regularność w organizacji aukcji. Wiążące harmonogramy ich organizacji bezpośrednio przełożą się na spadek ryzyka inwestorskiego.

7. Wsparcie dla inwestycji w źródła wytwórcze oparte na biomasie i biogazie a w dalszej perspektywie - inwestycji wodorowych

Aukcje jako system wsparcia nie sprawdziły się dla instalacji biomasowych i biogazowych, które są stabilniejszymi źródłami energii niż słońce i wiatr. Umożliwiły realizację tylko kilku niedużych projektów. Aby odblokować rozwój tego sektora, potrzebne jest modyfikacja systemu wsparcia tych źródeł - być może w kierunku oparcia go na premii jak dla źródeł w sektorze kogeneracji - oraz podniesienie cen referencyjnych.

Inwestycje w produkcję i spalanie biogazu ułatwiłaby zmiana parametrów technicznych wymaganych w celu tłoczenia go do krajowej sieci dystrybucji.

Objęcie odpadów definicją biomasy w ustawie o odnawialnych źródłach energii przyspieszyłoby w Polsce wdrożenie technologii *waste-to-energy*, których wykorzystanie jest istotnym krokiem w stronę gospodarki obiegu zamkniętego, również przy założeniu pełnego wdrożenia unijnego planu działań w tym zakresie.

Konieczne jest także przyjęcie kompleksowych regulacji dotyczących biometanu (bioLNG, bioCNG), który zagwarantuje Polsce większą niezależność energetyczną, a jednocześnie przyczyni się do dekarbonizacji przemysłu i transportu. Potrzebny jest stabilny system wsparcia oraz rozwiązania umożliwiające wtłaczanie biometanu do sieci gazociągowej.

Już teraz potrzebny jest też system wsparcia dla inwestycji w zielony wodór, który docelowo ma wyprzeć gaz ziemny w produkcji energii elektrycznej i ciepła.

8. Stworzenie strategii i możliwości rozwoju technologii wychwytywania i składowania CO₂

Technologia CCS jako domykająca system redukcji emisji już dziś musi zaistnieć w świadomości prawno-społecznej. Aby jej rozwój był w Polsce możliwy, potrzebne są zmiany w prawie górniczym i geologicznym tak, aby ułatwić poszukiwanie lokalizacji i wprowadzić różnicowanie wymagań monitoringowych zależnie od lokalizacji. Przede wszystkim, potrzebna jest jednak strategia rozwoju dla tego rozwiązania na poziomie krajowym, wraz z systemem wsparcia oraz regulacje pozwalające na transport międzynarodowy ciekłego CO₂, aby dać polskim producentom dostęp do zbiorników np. na Morzu Północnym.

Istotne jest także aktywne wsparcie inwestorów ubiegających się o finansowanie projektów CCS ze środków unijnych.

9. Rozwój sektora energetyki jądrowej

Według obszernych raportów tak IPCC, jak i IEA system bezemisyjnego wytwarzania energii elektrycznej wymaga wdrożenia energetyki jądrowej. Oprócz inwestycji pełnoskalowej, która się w Polsce toczy, konieczne będzie planowanie wdrożeń technologii typu SMR. Rekomendowane jest przyjęcie rozwiązań znoszących nieproporcjonalne bariery regulacyjne (na przykład w zakresie kwestii środowiskowych).

10. Zapasy i magazynowanie energii, w tym paliw płynnych

W związku z obecną sytuacją geopolityczną i ekonomiczną, konieczne jest podjęcie działań mających na celu ułatwienie realizacji inwestycji polegających na budowie instalacji do podziemnego i naziemnego magazynowania. Chodzi przede wszystkim o zmianę rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko - modyfikacje par. 3 pkt 35 oraz 37. Limity przewidziane w tych przepisach powinny zostać zwiększone, tak aby ułatwić budowę instalacji magazynowania o większych pojemnościach.

Dodatkowo sytuację poprawi zwiększenie dostępności tzw. Diesela HVO produkowanego z odpadów. Stanowiąc napęd dla silników spalinowych używanych w rolnictwie i transporcie będzie ważnym elementem tranzycji na silniki elektryczne. Również upowszechnienie paliw alkatolowych do małych urządzeń pomoże zmniejszyć zanieczyszczenie, emisje CO₂ i zależność od ropy. Aby tak się stało, potrzebne jest usprawnienie procesu pozyskiwania pozwoleń na produkcję i dystrybucję tych paliw przez podmioty zagraniczne w Polsce.

B. SEKTOR PRZEMYSŁOWY

Sektor przemysłowy jest kluczowy dla harmonijnego funkcjonowania życia społeczno-gospodarczego. Jego działanie to nie tylko setki tysięcy miejsc pracy w regionach poza głównymi metropoliami Polski, ale to też dostępność materiałów potrzebnych do prowadzenia inwestycji publicznych (jak cement, czy preparaty chemiczne) i życia codziennego (jak kosmetyki, chemia gospodarcza).

POSTULATY ZMIAN

11. Obowiązek utrzymywania zapasów węgla

Obecna sytuacja geopolityczna uniemożliwia wielu podmiotom przemysłowym i z sektora grzewczego realizację obowiązku utrzymania zapasów obowiązkowych (art. 10 p.e.). Do czasu ustabilizowania się sytuacji zaopatrzeniowej, potrzebna jest ścieżka okresowego wyłączenia możliwości nakładania na takie przedsiębiorstwa administracyjnych kar pieniężnych (art. 56 ust. 1 pkt 2 p.e.). Takie postępowanie pozostaje zgodne z nowymi założeniami Polityki Energetycznej Polski 2040 (PEP 2040), które obejmują chwilowe ograniczenie intensyfikacji wysiłków na rzecz odchodzenia od węgla.

Dodatkowo należy wprowadzić możliwość zakupu przez strategiczne przedsiębiorstwa dla gospodarki węgla na polskim rynku i objąć je mechanizmem pierwszeństwa zakupu, jak w przypadku energetyki czy ciepłownictwa. W chwili obecnej niemożliwy jest jakikolwiek zakup węgla w Polsce. Sprowadzanie węgla gorszej jakości z dalekich kierunków, głównie drogą morską przyczyni się do pogorszenia jakości powietrza w Polsce wraz ze wzrostem emisji CO₂ jak również będzie dodatkową blokadą polskich portów morskich.

12. Ochrona odbiorców przemysłowych

Kryzys na rynku surowców, skutkuje wzrostem ryzyka dla dużych przedsiębiorstw produkcyjnych. Rekomendowane jest dokonanie zmian w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2021 r. w sprawie sposobu i trybu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu zmiennego przez rozszerzenie katalogu odbiorców chronionych (par. 4 ust. 1 rozporządzenia) o odbiorców przemysłowych o dużym znaczeniu dla funkcjonowania innych gałęzi gospodarki.

13. Wspieranie dużych odbiorców energii w ich dążeniu do większej autonomii energetycznej

Sektor przemysłowy to największy odbiorca energii elektrycznej dostępnej w krajowym systemie. System zachęt dla dużych odbiorców przemysłowych do tego, by samodzielnie inwestowali w rozwój źródeł odnawialnych na własny użytek pomoże zmniejszyć to obciążenie, gwarantując większą dostępność mocy i ułatwiając zarządzanie jej dystrybucją przez krajowego operatora.

14. Docenianie wysiłków przedsiębiorstw w dążeniu do zwiększenia efektywności energetycznej i wdrożenia zasad gospodarki obiegu zamkniętego

Zwiększenie efektywności energetycznej i dążenie do gospodarki obiegu zamkniętego stoją w centrum unijnych polityk na rzecz czystej i konkurencyjnej gospodarki Europy. Wielu przedsiębiorców czyni wiele, by wcielać te zasady w życie kosztem własnej konkurencyjności, również na rynku wewnętrznym. Potrzebne jest nadanie wagi ich działaniom w przestrzeni publicznej, gdzie mogłyby się w partnerstwie publiczno-prywatnym pojawić kampanie społeczne propagujące idee nie tylko recyklingu, ale i np. powrotu do logiki naprawiania sprzętów i zmiany wzorców konsumpcyjnych.

Dobrym pomysłem byłoby uwzględnienie kategorii efektywności energetycznej i wdrożenia zasad gospodarki obiegu zamkniętego (np. plany *buy-back*, czy prowadzenie serwisów naprawczych) w przetargach publicznych jako przykładu postępowania dla całości przemysłu i dużych przedsiębiorstw.

Koniecznym jest również przyjęcie rozwiązań, które skutkowałyby usprawnieniem rozpatrywania wniosków o wydanie świadectw efektywności energetycznej (tzw. białych certyfikatów). Przedłużający się proces wydawania białych certyfikatów zniechęca podmioty do uczestnictwa w systemie efektywności energetycznej i inwestowania w przedsięwzięcia proefektywnościowe. Rozwiązaniem może być, między innymi, przyznanie URE wsparcia merytorycznego (biegłych) w ocenie wniosków.

C. BUDOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO

Polski sektor ciepłowniczy jest wyjątkiem w skali europejskiej z uwagi na swoje scentralizowanie. To z jednej strony ułatwienie w procesie transformacji, niesie jednak ze sobą specyficzne wyzwania związane m.in. z koniecznością zachowania ciągłości działania przedsiębiorstw i obiektów, które w świetle przepisów dotyczących emisji i ochrony środowiska tracą rentowność i rację bytu, pomimo kluczowej roli społecznej, jaką pełnią.

POSTULATY ZMIAN

15. Wzrost efektywności energetycznej na drodze zmniejszenia wymaganej temperatury wody

Obniżenie minimalnej temperatury wody w systemie ciepłowniczym przełoży się wprost na zmniejszenie zużycia paliw w sektorze ciepłowniczym. Obniżenie wymaganej temperatury o zaledwie 1 stopień Celsjusza to oszczędność rzędu 10% zużycia paliw na potrzeby wytwarzania ciepła systemowego, czyli ok. 2 mln ton węgla rocznie. Takie rozwiązanie zostało już zastosowane we Francji, gdzie 13/04/2022 weszło w życie rozporządzenie *Circulaire n° 6343-SG* dotyczące dostosowania warunków ogrzewania budynków stanowiących własność państwa, jego operatorów i jednostek zależnych w celu redukcji zużycia gazu.

16. Zmiana systemu taryfowego

System taryfowy dla wysokosprawnej kogeneracji liczy już ponad dekadę i nie przystaje do dzisiejszych warunków: rosnących cen emisji, paliw i inwestycji. Przeniesienie kosztów zakupu uprawnień do emisji zajmuje ok. 2 lata i oznacza długie okresy strat dla inwestorów, co konsumuje środki, które można by przeznaczyć na modernizację i inwestycje w technologie przyszłości. System taryf należy zaktualizować tak, by zachował skuteczność we wspieraniu efektywności kosztowej oraz odzwierciedlał zmiany w cenach emisji oraz dynamikę rynku ciepła i energii.

17. Wzmocnienie systemu weryfikacji spełniania wymagań z zakresu efektywności energetycznej

Zwiększanie efektywności energetycznej w sektorze budowlanym nie jest możliwe bez konkretnych narzędzi - i ludzi - gwarantujących przestrzeganie i wdrażanie norm dla nowych budynków i dla starego budownictwa oraz systemu nieuniknionych kar w przypadku uchybień. Potrzebne jest wzmocnienie wachlarza dostępnych obecnie środków i systemu gwarancji ich spełnienia.

D. KONSUMENTY INDYWIDUALNI

Wprowadzanie zmian wymaga akceptacji społecznej, którą buduje się dzięki upowszechnianiu świadomości i zrozumienia potrzeby, którą zmiany mają za zadanie zaspokoić. Polskie społeczeństwo musi mieć dostęp do rzetelnej informacji i być regularnie informowane o tym, jak jako wspólnota zamierzamy funkcjonować w warunkach ograniczonych zasobów i dlatego oszczędne gospodarowanie zasobami stanowi dziś klucz do bezpiecznej przyszłości.

18. Elektryfikacja w gospodarstwach domowych

Istotne jest przemyślenie i zaprojektowanie na poziomie państwa systemu wsparcia dla gospodarstw domowych wdrażających rozwiązania elektryczne zastępujące spalanie paliw kopalnych. Potrzebne jest zwłaszcza wsparcie i zachęty dla korzystania z transportu elektrycznego, w tym elektrycznego transportu indywidualnego takiego jak samochody elektryczne - a w dalszej perspektywie również pojazdy wodorowe - oraz dla elektryfikacji ogrzewania, w tym z wykorzystaniem pomp ciepła, która często wymaga dużych nakładów inwestycyjnych.

19. Miasta, gminy, samorządy

Również na poziomie lokalnym, władze ośrodków miejskich, gminy i samorządy powinny być zachęcane do wdrażania rozwiązań pozwalających na lepsze zarządzanie wykorzystaniem energii, takich jak *Internet of Things* i innych narzędzi z obszaru *smart city*.

20. Kampanie informacyjne w partnerstwie publiczno-prywatnym

Zmiany tak głębokie, jak nas czekają wymagają czegoś więcej niż akceptacja społeczna: współpracy i chęci do ich wdrażania, płynącej z głębokiego zrozumienia potrzeb. Aparat administracji państwowej na wszystkich szczeblach powinien aktywnie zaangażować się w prowadzenie programów edukacyjnych i informacyjnych na temat nowych technologii, w tym technologii przyszłości jak wychwytywanie i składowanie CO₂, magazynowanie wodoru, energetyka jądrowa. Nieodzowne jest również działanie na rzecz wypracowania nowych, koniecznych nawyków konsumenckich takich jak oszczędzanie energii i lepsze gospodarowanie zasobami.

